

(Wat) kan de onderzoekende
professional leren van de
professionele onderzoeker?

Randi Buvens, Glen Molenberghs en
Jan Vanhoof

Iedereen onderzoeker !?

Professionele onderzoekers/Onderzoekende professionals

Tot voor kort: Onderzoekende professional, leerkracht Latijn en wiskunde

Nu: professionele onderzoeker

Thema's: onderwijsinspectie, Referentiekader onderwijskwaliteit

Tot voor kort/nu: Professionele onderzoeker

Thema's: Schoolbeleid, kwaliteitszorg, evaluatieprocessen

Tot voor kort: Onderzoekende professional, leerkracht Frans en geschiedenis, graadcoördinator

Nu: professionele onderzoeker

Thema's: centrale toetsen, feedbackgebruik

Professionele onderzoeker

Doel: Nieuwe
(contextoverstijgende)
wetenschappelijke kennis
genereren

Start: Kennislacune,
theoretisch probleem

Onderzoekende professional

Doel: Tot betere
(contextgebonden)
praktijk(en) komen

Start: handelingsprobleem,
praktijkuitdaging

Over mentaliteit en gedrag

- Een onderzoekende basishouding als voedingsbodem
- (Inspiratie uit) Gedrag van de professionele onderzoeker

Onderzoekende basishouding

(Earl & Katz (2006), Van den Herik & Schuitema (2016))

- diepgaand begrip
- terughoudendheid bij het vellen van oordelen
- omgaan met tegenstelling/onduidelijkheid
- innemen van verschillende perspectieven
- het stellen van (gerichte) vragen

Onderzoekende basishouding

(Earl & Katz (2006), Van den Herik & Schuitema (2016))

- kritisch - diepgaand begrip
- bedachtzaam - terughoudendheid bij het vellen van oordelen
- eclectisch, genuanceerd - omgaan met tegenstelling/onduidelijkheid
- empathisch - innemen van verschillende perspectieven
- nieuwsgierig, opmerkzaam - het stellen van (gerichte) vragen

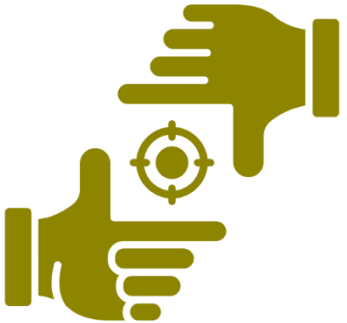
Typisch voor de professionele onderzoeker

- Vertrekt vanuit afgebakende heldere vragen
- Staat op de schouders van anderen
- Expliciteert, deelt en construeert veronderstellingen
- Is (voldoende) systematisch
- Zoekt de kritische blik van collega's op
- Treedt naar buiten

Typisch voor de professionele onderzoeker

Vertrekt vanuit afgebakende heldere vragen

- Scherpe focus, afgebakende thema's en concepten
- Scherp doel (beschrijven, verklaren, voorspellen)
- Relevant, ingebed
- Specifiek, onderzoekbaar én haalbaar
- Richtinggevend/bepalend voor het proces

'Een goede vraag is de halve weg naar het antwoord'

Typisch voor de onderzoekende professional

Vertrekt vanuit afgebakende heldere vragen

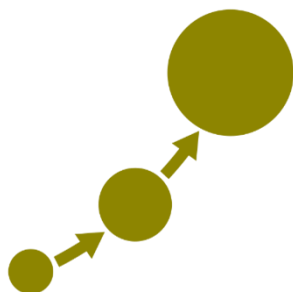
Mijn leerlingen moeten betere resultaten halen.

Ik wil mijn klas meer in de hand kunnen houden.

Ik wil mijn les interactiever maken.

Typisch voor de professionele onderzoeker

Staat op de schouders van anderen

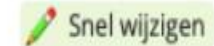
- Wat weten we hier al over? Wat is (on)duidelijk?
- Op welke fundamenten kunnen we verder bouwen?
- We laten ons inspireren, we integreren, refereren

'Wat je zelf doet, is niet altijd beter'

Typisch voor de onderzoekende professional

Staat op de schouders van anderen

Hoe leert een leerling (het best)?

Beste collega's

Recent verscheen er een interessant artikel van Kris Van den Branden (KUL). Hij bespreekt hierin een wetenschappelijk onderzoek uit 2018 waarin Baume & Scanlon(*) een analyse maken van effecten die uit vele deelstudies blijken. De onderzoekers vatten deze effecten samen in 7 principes om het leren van leerlingen te versterken.

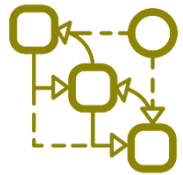
Zoals meestal staan er geen grote verrassingen in: ervaren leerkrachten zullen veel van deze principes bijna automatisch toepassen omdat ze weten dat ze werken. Toch waarschuwen de auteurs ook voor te veel intuïtie. Professor Van den Branden citeert hen zo:

"Sommige van die intuïties zijn gevoed door wat we zelf (als leerling) in het onderwijs vaak hebben gezien. Om het voorbeeld van de auteurs zelf te geven: *'For example, the prevalence of the practice of lecturing on a topic for 50 minutes, suggests that many people believe that being lectured to for 50 minutes is a good way to learn. Unfortunately, in this case there is considerable evidence that in many situations the 50-minute lecture strategy is rather poor.'*"

50 minuten doceren en de leerlingen enkel laten luisteren is dus zeker geen goed idee, maar wat dan wel? (vrije vertaling van de principes door mezelf, toelichtingen door Kris Van den Branden)

Typisch voor de professionele onderzoeker

Expliciteert, deelt en construeert veronderstellingen

- Bewust (communiceren) van de eigen bril
- Klare taal creëren
- (Samen) Perspectieven vastleggen
- Logica en argumenten in denkproces scherp krijgen

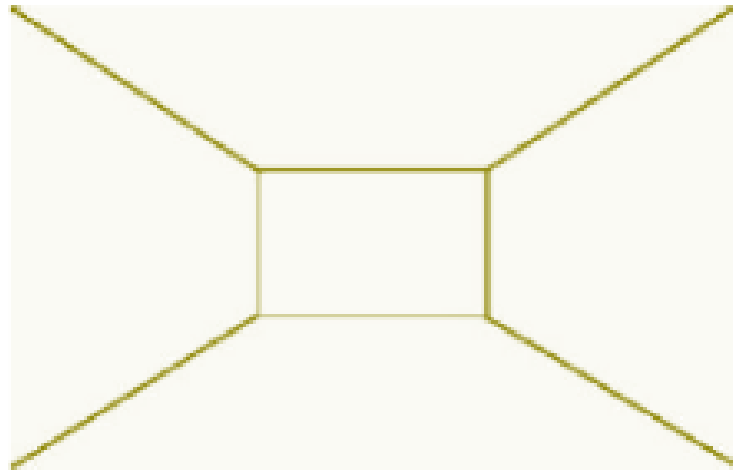

- Achterliggende veronderstellingen aftoetsen
- Basis voor hypotheses en dataverzameling

'Ook de meest rabiate afwijzer van theorie heeft een eigen mentaal model'

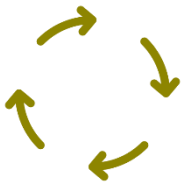
Typisch voor de onderzoekende professional

Expliciteert, deelt en construeert veronderstellingen

Typisch voor de professionele onderzoeker

Is (voldoende) systematisch

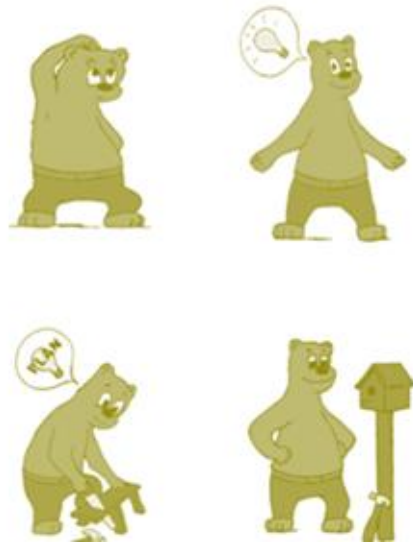
- Coherentie van vraag tot antwoord
- Validiteit in dataverzameling en interpretatie
- Betrouwbare, doelgeschikte data

'Praktische beperkingen verschonen (niet)'

Typisch voor de onderzoekende professional

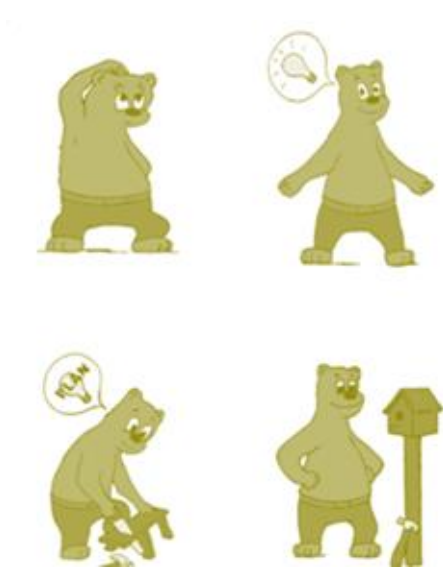
Is (voldoende) systematisch

OVUR

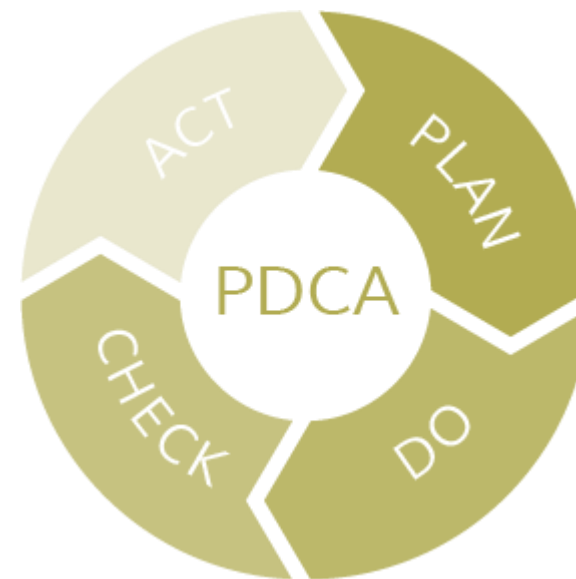

Typisch voor de onderzoekende professional

Is (voldoende) systematisch

OVUR

Typisch voor de onderzoekende professional

Is (voldoende) systematisch

Stel vragen als:

- Doe(n) ik/we de goede dingen?
- Doe(n) ik/we de dingen goed?
- Hoe we(e)t(en) ik/we dat?
- Vinden anderen dat ook?
- Wat doe(n) ik/we met die informatie?

Typisch voor de onderzoekende professional

Is (voldoende) systematisch

Maak gebruik van betrouwbare en valide documenten/instrumenten

- Of leerlingen eindtermen bereiken nagaan? **Het kan!**
- Zinvolle feedback verzamelen over lesgeven? **Het is mogelijk!**
- Welbevinden van leerlingen onderzoeken? **Er bestaat een vragenlijst!**
- Inzet van leerlingen voor hun schoolwerk/jouw vak in kaart brengen?
Gebruik de inzettool!

Typisch voor de professionele onderzoeker

Zoekt de kritische blik van collega's op

- Transparant, navolgbaar, repliceerbaar
- Collectieve maatstaven (handhaven)
- Kritiek opzoeken: informeel tot 'dubbel blind'

'Vreemde ogen doen kijken'

Typisch voor de onderzoekende professional

Zoekt de kritische blik van collega's op

- Durf feedback vragen
- Houd het open-deurenbeleid ook na covid in stand
- Haal een kritische vriend in huis
 - voor beginnende leraren: intervisiegroep en peter-/mentorschap
 - voor ervaren leraren en schoolleiders: gastheer-leraar/-schoolleider, interne begeleiders/collegiale consultatie, externe begeleiders

Typisch voor de onderzoekende professional

Zoekt de kritische blik van collega's op

Maak collectieve kwaliteitsverwachtingen (maatstaven) tastbaar

- Wat vinden we kenmerken van een goede les (wiskunde)?
- Wat vinden we collectieve principes die voor het bieden van goed onderwijs nastrevenswaardig zijn?

Typisch voor de professionele onderzoeker

Treedt naar buiten

- Schrijven helpt denken
- Review verbetert je werk
- Werk delen is belangrijk voor de wetenschap (cumulativiteit)

'Onbescheiden waar het kan, nederig waar nodig'

Typisch voor de onderzoekende professional

Treedt naar buiten

- Deel met het team/collega's
 - Stel ontwikkelde documenten ter beschikking
 - Maak good practices bekend
- Deel met de buitenwereld
- Hoofd boven het maaiveld - Deel je succes

Typisch voor de professionele onderzoeker

Typisch voor de onderzoekende professional

- Vertrekt vanuit afgebakende heldere vragen
- Staat op de schouders van anderen
- Expliciteert, deelt en construeert veronderstellingen
- Is (voldoende) systematisch
- Zoekt de kritische blik van collega's op
- Treedt naar buiten

(Wat) kan de onderzoekende professional leren van de professionele onderzoeker?

www.edubron.be

Twitter: @RandiBuvens, @GlenMolenberghs en @vanhf_j